การพัฒนาชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้น โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ ที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ พฤติกรรมความร่วมมือ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

The Development of Drawing Activities Package Using Cooperative Learning with the Davies' Practical Skills to Enhance Creative Thinking, Cooperative Behavior and Learning Achievements for of Mathayomsuksa 5 Students

สายสุรีย์ จันปุ่ม[1] พิตร ทองชั้น[2] ปัญญา นาแพงหมื่น[3]

Saisuree Chanpoom[1], Pitr Thongchant[2] and Panya Napangmuen[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ ที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ พฤติกรรมความร่วมมือ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของดัชนีประสิทธิผลและมีสัมประสิทธิ์ความแปรผัน 2) เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ที่ได้รับการสอนด้วยชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เปรียบเทียบพฤติกรรมความร่วมมือ ที่ได้รับการสอนด้วยชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 4) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการวาดภาพลายเส้น ที่ได้รับการสอนด้วยชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 5) เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ พฤติกรรมความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่มีความถนัดทางการเรียนศิลปะต่างกัน (สูง ปานกลาง และต่ำ) หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนคำชะอีพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) ชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ 2) แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมความร่วมมือ 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที (t-test for Dependent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณทางเดียว (One-way MANOVA) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

[1]นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

[2]ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

[3]ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ ที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ พฤติกรรมความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.54 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผันรวมเฉลี่ย 13.15

2. ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. พฤติกรรมความร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนด้วยชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนด้วยชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความถนัดทางการเรียนศิลปะต่างกัน (สูง ปานกลาง และต่ำ) เมื่อได้รับการสอนด้วยชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ มีความคิดสร้างสรรค์ พฤติกรรมความร่วมมือ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ ชุดกิจกรรม การวาดภาพลายเส้น ทักษะปฏิบัติของเดวีส์ การเรียนรู้แบบร่วมมือ ความคิดสร้างสรรค์ พฤติกรรมความร่วมมือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to develop the drawing activities packages using cooperative learning with the Davie's Practical skills to enhance creative thinking, cooperative behavior and learning achievements for Mathayomsuksa 5 students leading to the quality according to the standard effectiveness index criterion and coefficient of variation 2) to compare creative thinking of the students after learning with the the drawing activities packages using cooperative learning with the Davie's Practical skills between before and after the learning 3) to compare cooperative behavior after learning with the the drawing activities packages using cooperative learning with the Davie's Practical skills between before and after the learning 4) to compare learning achievement after learning with the drawing activities packages using cooperative learning with the Davie's Practical skills between before and after the learning 5) to compare creative thinking, cooperative behavior and learning achievement of the student's with a difference in their art aptitudes (high, medium, low), who were taught with the drawing activities packages by using cooperative learning with the Davie's Practical skills. The subjects were 30 students of Mathayomsuksa 5/1 in the second semester of the 2017 academic year at Khamcha–I Pittayakhom School, Mukdahan Province under the office of Secondary Educational Service Area 22, derived from cluster random sampling. The instruments used comprised: 1) drawing activities packages by using cooperative learning with the Davie's Practical skills, 2) creative thinking test, 3) a form for observation of cooperative behavior, 4) learning achievement test. Statistics used in

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

data analysis were mean, standard deviation, t-test (Dependent Samples), One-way MANOVA and One-way ANOVA.

The findings were as follows:

1. The effectiveness index of drawing activities packages using cooperative learning with the Davie's Practical skills had values of 0.54 and coefficient of variation was average at 13.15 showing that the drawing activities packages had passed the standardized criterion being set.

2. Creative thinking of students who were taught using the drawing activities packages by using cooperative learning with the Davie's Practical skills after learning were significantly higher than before learning at the .05 level.

3. Cooperative behavior of the students who were taught using the drawing activities packages using cooperative learning with the Davie's Practical skills after learning were significantly higher than before learning at the .05 level.

4. Learning achievement of the students who were taught using the drawing activities packages using cooperative learning with the Davie's Practical skills after learning were significantly higher than before learning at the .05 level.

5. Creative thinking, cooperative behavior and learning achievement of the students with a difference in their art aptitudes (high, medium, low), who were taught using the drawing activities packages using cooperative learning with the Davie's Practical skills were found significantly different at the .05 level.

Keywords: Drawing Activities Packages, Cooperative Learning, Davie's Practical, Creative Thinking, Cooperative Behavior, Learning Achieverments, Artistic aptitude

วารสารวิชาการ หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภูมิหลัง

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเป็นการยกระดับคุณภาพของประชากรของประเทศให้สูงขึ้นและเพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพเกิดกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะมีสุนทรียภาพช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์สังคม มีความเชื่อมั่นในตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 2)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้มีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการ ชื่นชมความงามมีสุนทรียภาพ พัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลด้านร่างกาย มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และมีคุณธรรม ประกอบอาชีพและพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, หน้า 182)

ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับชาติ (O-NET) ของโรงเรียนคำชะอีพิทยาคม มีผลเฉลี่ยในรายวิชาศิลปะ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นเวลา 3 ปีย้อนหลัง ปีการศึกษา 2554-2556 ผลสอบระดับชาติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 เป็น 43.22, 42.49, 41.10 ตามลำดับ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2556) และผลการ

ทดสอบของโรงเรียนคำชะอีพิทยาคม พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาศิลปะอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ซึ่งจากการรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะรวมทั้งรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติมในปีการศึกษา 2553–2556 นักเรียนมีผลการเรียนในระดับดี (3 ขึ้นไป) คิดเป็นร้อยละ 25.67, 29.66 และ 25.43 ตามลำดับ (โรงเรียนคำชะอีพิทยาคม, 2556, หน้า 36)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสำหรับการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเพราะเป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติการทำงานด้วยตนเองฝึกวิธีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอทั้งการปฏิบัติ เป็นรายบุคคล การปฏิบัติเป็นรายกลุ่ม ซึ่งมีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างมีขั้นตอน มีการพัฒนาการปฏิบัติงาน และมีการประเมินผลงาน ซึ่งจะทำให้สามารถทำงานได้บรรลุตามเป้าหมายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการมี 4 ขั้นตอน 1) สังเกต/รับรู้ 2) ทำตามแบบ 3) ทำเองไม่มีแบบ 4) ฝึกให้เกิดความชำนาญ การจัดการเรียน การสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมที่เน้นกระบวนการปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพมีโอกาสฝึกปฏิบัติจริงและค้นหาคำตอบด้วยตนเอง สามารถนำทักษะกระบวนการปฏิบัติไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วัฒนา หอมสมบัติ, 2543, หน้า 111) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยเรื่องการสร้างชุดกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (จิตราภา ทองเหลือง, 2549, หน้า ก) และเรื่องการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาโดยใช้ชุดกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์ พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์มีคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะทั้ง 4 ด้าน คือ ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่มและความคิดละเอียดลออหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (แก้วใจ อินทรเพชร, 2548)

การเรียนรู้แบบร่วมมือ ทิศนา แขมมณี (2552, หน้า 196) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยโดยมีสมาชิกในกลุ่มมีความสามารถที่แตกต่างกัน ประมาณ 3–6 คน ช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545, หน้า 174) ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่าเป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนให้ได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ ประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ การเรียนเรื่องลายเส้นนั้น เป็นการเรียนโดยการสร้างสรรค์ผลงานโดยการวาดภาพ ซึ่งจะส่งผลถึงการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ดังคำกล่าวของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537, หน้า 25–28) ที่กล่าวว่าธรรมชาติของวิชาศิลปะที่ประกอบด้วยเรื่องราว ประสบการณ์ ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ อารมณ์ ความรู้สึกที่ละเอียดอ่อน ประณีต ซึ่งสามารถพัฒนาผู้เรียนให้ได้ตามเป้าหมายการสอน เข้าถึงศิลปะแล้วจะให้รับรู้อะไรได้ง่ายเพราะโลกทัศน์ของศิลปะเป็นการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์และจินตนาการที่ลึกซึ้ง ดังเช่นงานวิจัยของ ประยงค์ มาแสง (2540, หน้า 63) ได้ศึกษาการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนวิชาศิลปศึกษาโดยใช้ชุดกิจกรรมที่เน้นการจัดกิจกรรมแบบกลุ่มร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนวิชาศิลปศึกษาโดยใช้ชุดกิจกรรมที่เน้นการจัดกิจกรรมแบบกลุ่มร่วมมือมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้น โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ พฤติกรรมความร่วมมือ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พฤติกรรมความร่วมมือ และช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพในตนเองร่วมมือกันภายในกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จได้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร หลักสูตรและการสอน วารสารวิชาการ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ พฤติกรรมความร่วมมือ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของดัชนีประสิทธิผล และมีค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผันน้อยกว่าร้อยละ 15

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนด้วยชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนด้วยชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการวาดภาพลายเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนด้วยชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

5. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ พฤติกรรมความร่วมมือ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความถนัดทางศิลปะต่างกัน (สูง ปานกลาง และต่ำ) หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์

วารสารวิชาการ หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

กรอบแนวคิดของการวิจัย

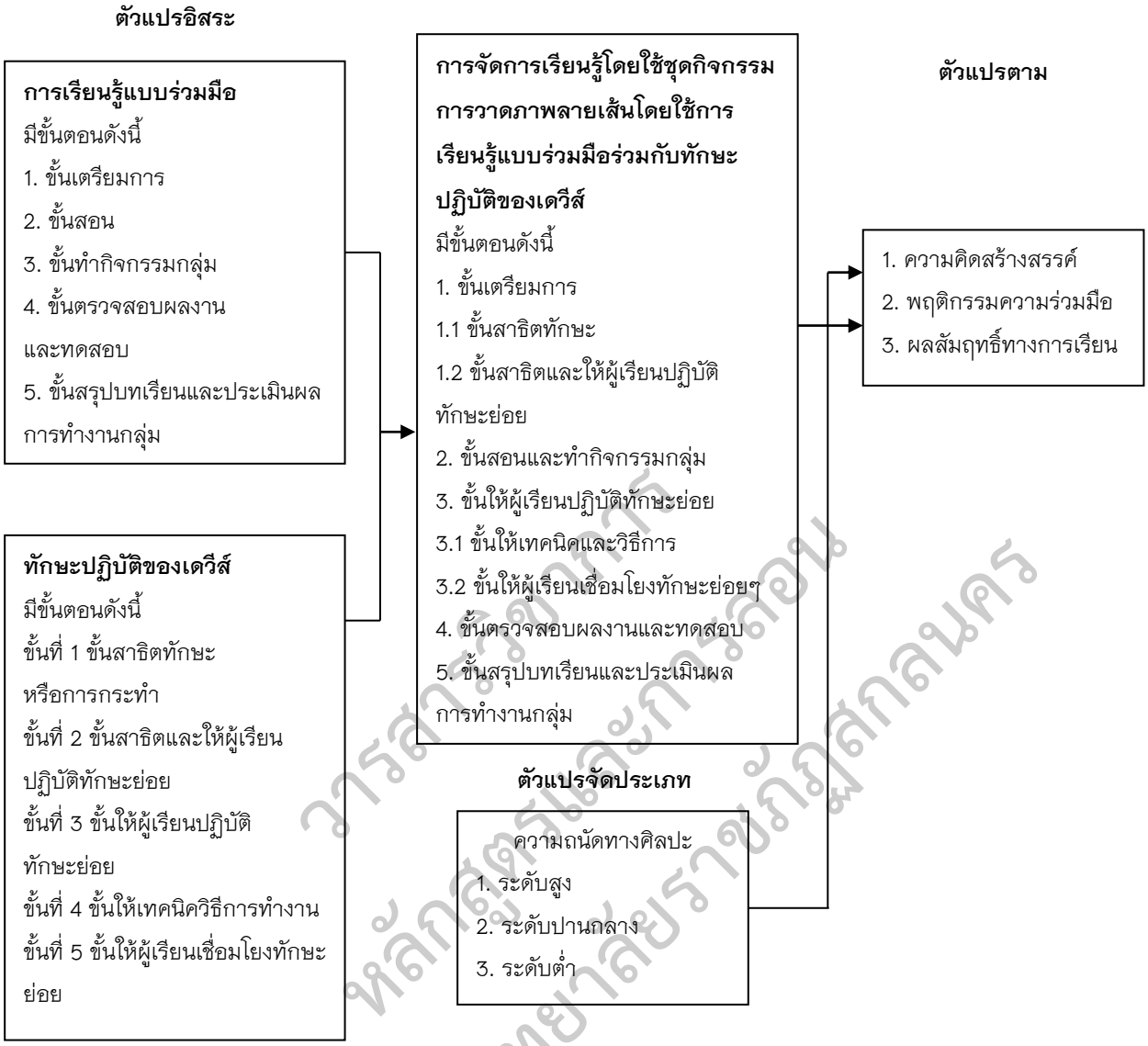

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สหวิทยาเขตคำชะอี-หนองสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำนวน 8 โรงเรียน จำนวน 16 ห้อง จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 500 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนคำชะอีพิทยาคม อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ ผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับ 4.68 คือ เหมาะสมที่สุด

วารสารวิชาการ หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 แบบวัดความคิดสร้างสรรค์แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .89

2.2 แบบวัดพฤติกรรมความร่วมมือ มีจำนวน 2 ชุด

1) แบบวัดพฤติกรรมความร่วมมือ แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .86

2) แบบสังเกตพฤติกรรมความร่วมมือ

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีค่าความยากรายข้อ (p) ตั้งแต่ .21 ถึง .67 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ตั้งแต่ .22 ถึง .64 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .83

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ใช้เวลาดำเนินการทดลองทั้งหมด 30 ชั่วโมง โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

2.1 ชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ โดยใช้ค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) และค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (Coefficient of Variation : C.V.)

2.2 หาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบวัดการคิดสร้างสรรค์ แบบวัดพฤติกรรมความร่วมมือ และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยหาจากการพิจารณาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC)

2.3 หาค่าความยาก (Difficulty : p) หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination : r) ของแบบวัดการคิดสร้างสรรค์แบบวัดพฤติกรรมความร่วมมือ และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.4 หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดการคิดสร้างสรรค์ แบบวัดพฤติกรรมความร่วมมือ และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตรของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน KR-20

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

3.1 วิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (C.V.) ของชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นทักษะปฏิบัติของ Davies's

3.2 ทดสอบค่าที (t-test for Dependent Samples) ของความคิดสร้างสรรค์พฤติกรรมความร่วมมือ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.3 วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) วิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณทางเดียว (One-way MANOVA) ความคิดสร้างสรรค์ พฤติกรรมความร่วมมือ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีความถนัดทางการเรียนศิลปะต่างกัน (สูง ปานกลาง และต่ำ)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ ที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ พฤติกรรมความร่วมมือ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีค่าดัชนีประสิทธิผล รวมเฉลี่ย เท่ากับ 0.54 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน รวมเฉลี่ย เท่ากับ 13.15

2. ความคิดสร้างสรรค์ พฤติกรรมความร่วมมือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังได้รับการสอนด้วยชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วารสารวิชาการ หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

3. ความคิดสร้างสรรค์ พฤติกรรมความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความถนัดทางด้านศิลปะระดับสูง ปานกลาง และต่ำ หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้น โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ ที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ พฤติกรรมความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ ที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์พฤติกรรมความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีค่าดัชนีประสิทธิผลร้อยละ .50 ขึ้นไปและมีค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (C.V.) น้อยกว่าร้อยละ 15 ซึ่งเป็นระดับที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบร่วมมือซึ่งเป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนให้ได้เรียนรู้ร่วมกันทั้งยังให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติการทำงานด้วยตนเอง ประกอบกับการฝึกทักษะปฏิบัติ โดยฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อยๆ ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่จะช่วยทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและรวดเร็วขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตราภา ทองเหลือง (2549, หน้า ก) เรื่องการสร้างชุดกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนด้วยชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ พฤติกรรมความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าระดับความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการความคิดความสามารถของสมองที่มีทิศทางหลากหลายนำไปสู่การคิดค้นหรือรูปแบบแนวคิดแปลกใหม่ การเลือกใช้การนำเสนอที่ยืดหยุ่นไม่ตายตัว ซึ่งผู้เรียนจะเกิดความคิดสร้างสรรค์เมื่อผู้เรียนได้รับการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ เกิดการตอบสนองทางความคิด ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องจัดประสบการณ์ในหลายๆ ด้านให้แก่ผู้เรียนเพื่อเกิดการสั่งสมและนำไปประยุกต์ใช้ตลอดจนเทคนิคในการจัดกิจกรรมทางศิลปะจะเห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนความคิด เสริมความคิดริเริ่มและเกิดการปรับสภาพทางความคิด จนนำไปสู่การคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ แก้วใจ อินทรเพชร (2548) เรื่อง การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา โดยใช้ชุดกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์มีคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะทั้ง 4 ด้าน คือ ความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่มและความคิดละเอียดลออหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. พฤติกรรมความร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนด้วยชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ ที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ พฤติกรรมความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าระดับพฤติกรรมความร่วมมือหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือกับการฝึกทักษะปฏิบัติของเดวีส์ จึงทำให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยมีกิจกรรมที่ให้

วารสารหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ผู้เรียนมีการพึ่งพาอาศัยกันในการเรียนรู้ มีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด มีการสัมพันธ์กัน มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการวิเคราะห์กระบวนการของกลุ่ม และมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานร่วมกัน ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีความร่วมมือเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันทางบวกทั้งภายในกลุ่มรวมไปถึงในชั้นเรียนอีกด้วย

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนด้วยชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ ที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ พฤติกรรมความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่วัดได้นั้นเป็นผลที่เกิดจากกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และเจตคติเมื่อผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้แล้วย่อมส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีความคิดสร้างสรรค์รวมไปถึงแสดงพฤติกรรมความร่วมมือในชั้นเรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จิตราภา ทองเหลือง (2549, หน้า ก) เรื่องการสร้างชุดกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์ ทางศิลปะ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความถนัดทางการเรียนศิลปะต่างกัน (สูง ปานกลาง และต่ำ) เมื่อได้รับการสอนด้วยชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ พฤติกรรมความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ พฤติกรรมความร่วมมือ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก การเรียนรู้แบบร่วมมือ คือการเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกในกลุ่มที่มีความสามารถที่แตกต่างกัน แม้ชุดกิจกรรมการวาดภาพโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์จะถือเป็นสิ่งเร้าสำคัญ เพราะส่งผลโดยตรงกับการแสดงพฤติกรรมของผู้เรียน และยังสามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้สึกนึกคิด เกิดจินตนาการแล้วถ่ายทอดความคิดนั้นออกมาเป็นงานเชิงสร้างสรรค์ได้ ก็ย่อมอยู่บนพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างบุคคล ที่เป็นปัจจัยภายในของการเรียนรู้ ผู้สอนจึงควรจัดกิจกรรม บทบาทหน้าที่ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้น่าสนใจครอบคลุมเหมาะสมกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำเนื้อหาสาระอื่นๆ ในสาขาวิชาทัศนศิลป์ทั้งวิชาบังคับแกนและวิชาเพิ่มเติม มาพัฒนาเป็นชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติของเดวีส์ เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนและทำการวิจัยควบคู่กันไปหลายๆ วิธีเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมืออันจะนำไปสู่ความสำเร็จทั้งผู้สอนและผู้เรียน

2. ควรมีการศึกษาวิจัยชุดกิจกรรมการวาดภาพลายเส้นโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับทักษะปฏิบัติอีกรูปแบบอื่นๆ เช่น ทักษะปฏิบัติของซิมพ์ซัน ทักษะปฏิบัติของแฮร์โร เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ครอบคลุมและเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพฯ: ชุมนุมการสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

แก้วใจ อินทรเพชร. (2548). *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา โดยใช้แบบฝึกทักษะความคิดสร้างสรรค์.* วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

จิตราภา ทองเหลือง. (2549). *การสร้างชุดกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนลับแลพิทยาคม อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

ทิศนา แขมมณี. (2552). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประยงค์ มาแสง. (2540). *การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ.* วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน.* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

โรงเรียนคำชะอีพิทยาคม. (2556). *แบบบันทึกการเปรียบเทียบผลการสอบ (O-NET).* มุกดาหาร: โรงเรียนคำชะอีพิทยาคม.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แอล ที เพรส.

วัฒนา หอมสมบัติ. (2543). *ทฤษฎีการปฏิบัติแผนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง.* อุบลราชธานี: อุบลกิจออฟเซทการพิมพ์.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). *รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET).* เข้าถึงได้จาก http//:www.niets.or.th/. (14 พฤษภาคม 2556).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

วารสารวิชาการ หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร